

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

**Μελέτη κοινωνικο-οικονομικού
αποτυπώματος της επένδυσης της
Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. στα
Μεταλλεία Κασσάνδρας, Χαλκιδική**

Περίληψη

Μάρτιος 2025

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Συμβολή στην Οικονομία (κατά μέσο όρο την περίοδο 2024 – 2044)

- **€550 εκατ. ετησίως** συνεισφορά στο ΑΕΠ της χώρας.
- **€340 εκατ. ετησίως** συνεισφορά στο ΑΕΠ της Κεντρικής Μακεδονίας εκ των οποίων **€300 εκατ. ετησίως** αφορούν ειδικά τον Δήμο Αριστοτέλη.
- **€200 εκατ. ετησίως** συνεισφορά στα δημόσια έσοδα.
- Για κάθε **1€** κύκλου εργασιών της Ελληνικός Χρυσός, **ενισχύεται κατά 1,15€ το ΑΕΠ** της χώρας.
- **€480 εκατ. ετησίως** ενίσχυση των εξαγωγών της χώρας αποτελώντας το **55%** των εξαγωγών ορυκτών της Ελλάδας και το **2,1%** των βιομηχανικών εξαγωγών.

Επίδραση στην Απασχόληση (την περίοδο 2024 – 2044)

- **8.600** θέσεις πλήρους απασχόλησης [άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες].
- Κάθε **1 άμεση θέση εργασίας** στην Ελληνικός Χρυσός, υποστηρίζει άλλες **4,7** θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.
- Για κάθε **€1 εκατ.** ετήσιου κύκλου εργασιών, δημιουργούνται **18 θέσεις** πλήρους απασχόλησης στη χώρα.

Συμβολή στην Κοινωνία & το Περιβάλλον

- **€26 εκατ.** έχουν ήδη επενδυθεί την περίοδο 2014 – 2024.
- **€80 εκατ.** σε δράσεις κοινωνικών επενδύσεων σε βάθος 25ετίας.
- **€2,47 εκατ. το 2024** σε δράσεις Εταιρικής Υπευθυνότητας, τα 2,2 εκατ. αποκλειστικά στο Δήμο Αριστοτέλη.
- **44%** περιβαλλοντική αποκατάσταση της χρησιμοποιούμενης γης μέχρι το 2023.
- **75%** μείωση στην κατανάλωση νερού (2014-2023) με παράλληλη αύξηση της χρήσης ανακυκλωμένου νερού.

Συμβολή του Κλάδου

- **€2,9 δισεκ.** συνεισφορά του μεταλλευτικού κλάδου σε όρους ΑΕΠ (1,4% του συνόλου της χώρας για το 2022).
- **15,8 χιλ.** θέσεις πλήρους απασχόλησης συνεισφορά στην απασχόληση (53,2 χιλ. θέσεις απασχόλησης συνολική επίδραση λαμβανομένων υπόψη των έμμεσων και των προκαλούμενων επιδράσεων).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη καταγράφει το κοινωνικοοικονομικό αποτύπωμα της επένδυσης της Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. στα Μεταλλεία Κασσάνδρας στη ΒΑ Χαλκιδική, στην πλήρη ανάπτυξή τους, βάσει της νέας Επενδυτικής Συμφωνίας που η εταιρία συνυπέγραψε με την Ελληνική Κυβέρνηση το 2021. Η ανάλυση της μελέτης καλύπτει δύο χρονικές φάσεις: από το 2012 (όταν αρχίζει η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου της εταιρείας) μέχρι σήμερα, με βάση ιστορικά στοιχεία, και εκτιμήσεις σε ορίζοντα 25ετίας, με βάση τις παραμέτρους της Επενδυτικής Συμφωνίας. Η μελέτη καταδεικνύει ότι η υπεύθυνη εξόρυξη λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη ανάπτυξης. Τηρώντας αυστηρά διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα, η βιώσιμη αξιοποίηση των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών προωθεί την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία. Τέλος, η υπεύθυνη εξόρυξη διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον εφοδιασμό των πρώτων υλών που απαιτούνται σε ένα μεταβαλλόμενο ενεργειακό τοπίο, εξισορροπώντας την αξιοποίηση των πόρων με την περιβαλλοντική διαχείριση.

Σημασία του μεταλλευτικού κλάδου

Το ευμετάβλητο διεθνές περιβάλλον αναδεικνύει την κρίσιμη σημασία του εγχώριου μεταλλευτικού κλάδου για την ανθεκτικότητα της οικονομίας της χώρας αλλά και της ΕΕ ευρύτερα. Οι διαρκείς εξελίξεις στην ενέργεια και την τεχνολογία, παρότι απαραίτητες για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής οικονομικής ανταγωνιστικότητας και προσαρμοστικότητας, απαιτούν επαρκή παραγωγή κρίσιμων πρώτων υλών σε ευρωπαϊκό έδαφος, οι οποίες απαιτούνται για καθαρή ενέργεια, ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών, καθώς και για εφαρμογές στους τομείς της άμυνας και του διαστήματος. Για παράδειγμα, ο χαλκός, που θεωρείται στρατηγικό μέταλλο, χρησιμοποιείται σε πληθώρα εφαρμογών όπως ηλεκτρικές καλωδιώσεις, μπαταρίες και ηλεκτροκινητήρες. Μαζί με το αλουμίνιο, ο χαλκός αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στην επίτευξη των στόχων ενεργειακής ασφάλειας και στη διευκόλυνση της υιοθέτησης πιο βιώσιμων τεχνολογιών.

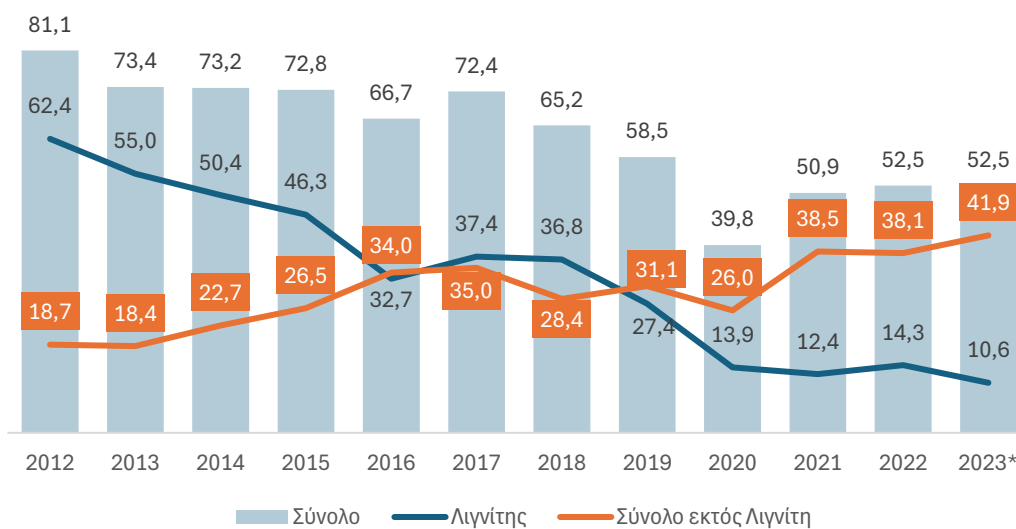
Στο σημερινό περιβάλλον αναδύονται σημαντικές προκλήσεις ως προς την προμήθεια, την επεξεργασία και την ανακύκλωση των κρίσιμων πρώτων υλών στην Ευρώπη. Η ΕΕ, ως καθαρός εισαγωγέας των περισσότερων κρίσιμων μετάλλων, παρουσιάζει σε ορισμένες περιπτώσεις σημαντική εξάρτηση από μεμονωμένες προμηθεύτριες χώρες. Προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις, η ΕΕ έχει θεσμοθετήσει την Ευρωπαϊκή Πράξη για τις Κρίσιμες Πρώτες Ύλες (Critical Raw Materials Act - CRMA), με ένα κανονιστικό πλαίσιο που έχει ως στόχο να διασφαλίσει τον σταθερό, ασφαλή και βιώσιμο εφοδιασμό της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

Ο ρόλος της Ελλάδας στη στρατηγική της ΕΕ για τις κρίσιμες πρώτες ύλες έχει την προοπτική να αποδειχθεί κομβικός, δεδομένου του ευνοϊκού γεωλογικού της περιβάλλοντος και του ορυκτού της πλούτου, παρέχοντας συγκριτικό πλεονέκτημα στην ελληνική οικονομία, ενώ δημιουργεί ευκαιρίες για την επιδιωκόμενη αυτονομία της Ευρώπης. Στην Ελλάδα υπάρχει ήδη ενεργή εξόρυξη για 5+1 κρίσιμες ορυκτές πρώτες ύλες (βωξίτης, νικέλιο, κοβάλτιο, μαγνησίτης, σιλικόνη και χαλκός) και διενεργείται γεωλογική έρευνα για άλλες 9 (αρσενικό, γάλλιο, ελαφριές σπάνιες γαίες, βαριές σπάνιες γαίες, σκάνδιο, μέταλλα της ομάδας πλατίνας, βολφράμιο, γερμάνιο, γραφίτης), αναδεικνύοντας τη χώρα ως έναν δυνητικά

σημαντικό προμηθευτή πρώτων υλών στην ΕΕ, που δύναται να συμβάλλει στην ευρύτερη υιοθέτηση βιώσιμων τεχνολογιών.

Ο μεταλλευτικός κλάδος αποτελεί σημαντικό πυλώνα της εθνικής οικονομίας. Με εξαίρεση τον λιγνίτη, ο οποίος υποχωρεί λόγω της απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, η παραγωγή των υπόλοιπων προϊόντων εξόρυξης έχει έντονα αυξητική τάση την τελευταία δεκαετία, προσεγγίζοντας τους 41,9 εκατ. τόνους το 2023, από 18,4 εκατ. τόνους το 2013 (Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Παραγωγή προϊόντων εξόρυξης στην Ελλάδα (σε εκατ. τόνους)

Πηγές: Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, ΦΕΚ Β' 4893. ΣΜΕ, Ετήσιες Εκθέσεις. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Μεταλλευτική και Λατομική Δραστηριότητα, Ετήσια Έκθεση 2023 (Στοιχεία 2019-2023).

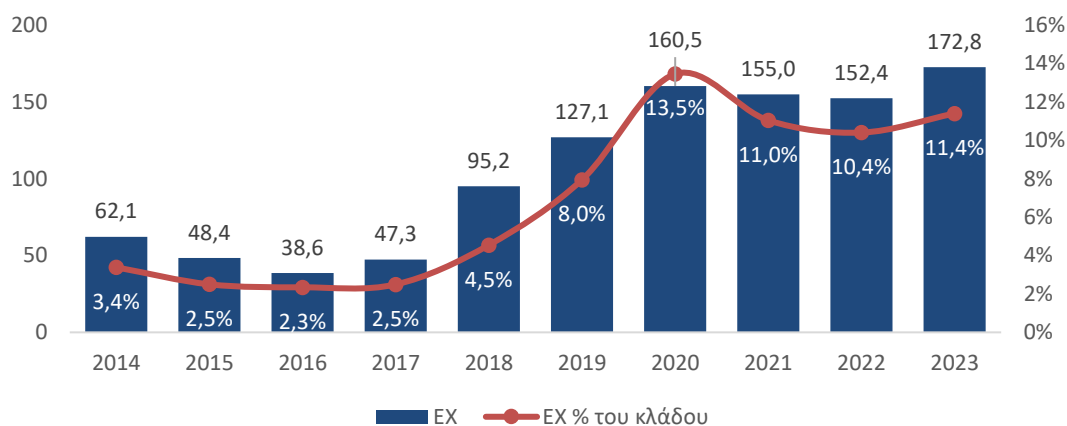
Η συνεισφορά της μεταλλευτικής και λατομικής βιομηχανίας ξεπερνά τα €2,9 δισεκ. σε όρους ΑΕΠ (1,4% του συνόλου της χώρας για το 2022). Στην απασχόληση, προσφέρει άμεσα περίπου 15,8 χιλ. θέσεις πλήρους απασχόλησης, με τη συνολική συνεισφορά, λαμβανομένων υπόψη των έμμεσων και των προκαλούμενων επιδράσεων, να προσεγγίζει τις 53,2 χιλ. θέσεις απασχόλησης. Συγκεκριμένα, ο κλάδος διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση του ανθρώπινου δυναμικού στη περιοχή και στην προσέλκυση νέων ταλέντων σε περιοχές με μεταλλευτικό ενδιαφέρον.

Βασικά μεγέθη της επένδυσης της Ελληνικός Χρυσός στα Μεταλλεία Κασσάνδρας

Με την εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένων πρακτικών και προτύπων, η εταιρεία Ελληνικός Χρυσός αναβιώνει τη μεταλλευτική δραστηριότητα στη βορειοανατολική Χαλκιδική, η οποία έχει ήδη ιστορία 25 αιώνων. Η νέα επενδυτική συμφωνία της Ελληνικός Χρυσός έχει θέσει τα Μεταλλεία Κασσάνδρας σε τροχιά δυναμικής ανάπτυξης, τονώνοντας την τοπική οικονομία και ενισχύοντας τις προοπτικές της Ελλάδας στον κρίσιμο τομέα των πρώτων υλών, που είναι απαραίτητος για τις ενεργειακές απαιτήσεις της Ευρώπης. Τα μεταλλεία Ολυμπιάδας (σε λειτουργία) και Σκουριών (υπό κατασκευή) έχουν τη δυνατότητα να εδραιώσουν την Ελλάδα ως κορυφαία παραγωγό χώρο χαλκού και χρυσού στην Ευρώπη.

Μετά την απόκτηση των μεταλλευτικών δικαιωμάτων και εγκαταστάσεων, η Ελληνικός Χρυσός έχει προχωρήσει σε σημαντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού, αναβαθμίζοντας τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και θέτοντας σε λειτουργία νέες. Αυτές οι εξελίξεις έχουν υλοποιηθεί σε απόλυτη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα λειτουργίας και βιωσιμότητας, δίνοντας προτεραιότητα στην υπεύθυνη εξόρυξη πόρων.

Διάγραμμα 2: Συνολικός κύκλος εργασιών της Ελληνικός Χρυσός (€ εκατ.)

Πηγές: Ελληνικός Χρυσός, Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ), εκτιμήσεις IOBE.

Μετά την επαναλειτουργία του Μεταλλείου Ολυμπιάδας το 2017, καταγράφεται σημαντική αύξηση του κύκλου εργασιών της εταιρίας σε €173 εκατ. το 2023, από €39 εκατ. το 2016 (Διάγραμμα 2). Καθ' όλη αυτήν την περίοδο, η εταιρία διατήρησε σταθερό εργατικό δυναμικό περίπου 1.600-1.700 άμεσων και έμμεσων εργαζομένων, με αυξημένες κατά μέσο όρο απολαβές σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο, παρά τις πιέσεις στην οικονομία. Πραγματοποιήθηκαν σημαντικές κεφαλαιουχικές δαπάνες, μεταξύ των οποίων 47,7 εκατ. ευρώ για αγορά πάγιου εξοπλισμού (2017-2023) και άνω των 52 εκατ. ευρώ για έρευνα κοιτασμάτων (2014-2023). Για το μέλλον, το επενδυτικό σχέδιο της εταιρίας προβλέπει την πραγματοποίηση επενδύσεων άνω των €1,9 δισεκ. σε βάθος 25ετίας, σηματοδοτώντας τη μακροπρόθεσμη εμπιστοσύνη στις προοπτικές του έργου.

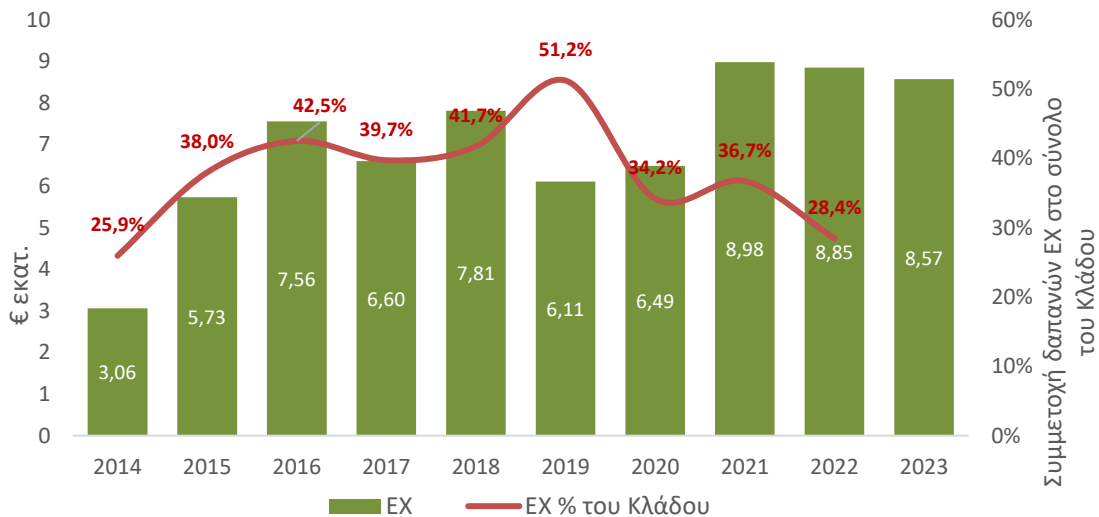
Δείκτες και πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης

Λειτουργώντας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, η Ελληνικός Χρυσός σημειώνει θετικές επιδόσεις σε μια σειρά από δείκτες βιωσιμότητας. Οι δαπάνες για την αποκατάσταση των μεταλλείων και για την προστασία του περιβάλλοντος προσεγγίζουν τα €9 εκατ. ετησίως για την τριετία 2021-2023 (Διάγραμμα 3), ενώ η εταιρεία εφαρμόζει ένα πρωτοποριακό σύστημα περιβαλλοντικής παρακολούθησης των επιδόσεων του έργου.

Μέχρι το 2023, το 44% της γης που χρησιμοποιεί η Ελληνικός Χρυσός, που κληρονομήθηκε κυρίως από προηγούμενους ιδιοκτήτες, είτε βρισκόταν σε φάση αποκατάστασης είτε είχε ολοκληρώσει πλήρως την περιβαλλοντική αποκατάσταση. Η συγκεκριμένη δέσμευση για την αποκατάσταση γης ευθυγραμμίζεται με τις ευρύτερες τάσεις του κλάδου, όπως αποδεικνύεται από στοιχεία του 2022 που δείχνουν ότι έως το 2022 η αποκατάσταση γης έφτασε στο 50% της χρησιμοποιούμενης γης (42% ολοκληρωμένη και 8% σε εξέλιξη). Παράλληλα, η Ελληνικός Χρυσός πέτυχε μείωση κατά 75% ως προς την κατανάλωση νερού

στην παραγωγική διαδικασία της κατά την τελευταία δεκαετία, παρά το γεγονός ότι η μέθοδος πρωτογενούς επεξεργασίας μεταλλευμάτων της εταιρείας, η επίπλευση, απαιτεί εγγενώς σημαντική χρήση νερού για την παραγωγή συμπυκνωμάτων μεταλλεύματος.

Διάγραμμα 3: Δαπάνες αποκατάστασης μεταλλείων και προστασίας περιβάλλοντος (€ εκατ.)

Πηγή: Ελληνικός Χρυσός, ΣΜΕ

Σημαντικές είναι οι επιδόσεις της Ελληνικός Χρυσός και σε όρους εκπαίδευσης του προσωπικού, εμποδώνοντας στην εταιρεία την κουλτούρα που θέτει ως προτεραιότητα την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας. Ειδικότερα, η Ελληνικός Χρυσός παρείχε 19% περισσότερες ώρες κατάρτισης ανά εργαζόμενο το 2022 σε σχέση με τον μέσο όρο του κλάδου στην Ελλάδα. Οι ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας το 2022 ήταν επίσης σημαντικά υψηλότερες σε σύγκριση με τον μέσο όρο του κλάδου (7,44 ώρες ανά εργαζόμενο έναντι 4,04 ώρες για τον κλάδο), ενώ το 2023 αυξήθηκαν περαιτέρω (σε 8,95 ώρες). Συνολικά, στην Ελληνικός Χρυσός οφείλεται το 27,3% των συνολικών ωρών εκπαίδευσης για Ασφάλεια και Υγεία των εργαζομένων του κλάδου το 2022.

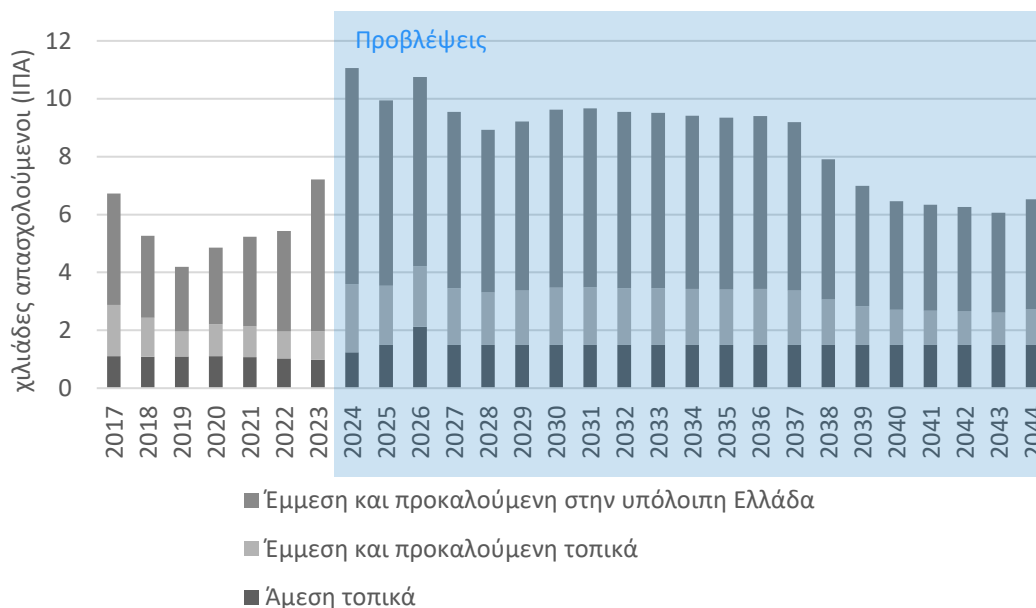
Η δέσμευση της εταιρείας δεν περιορίζεται μόνο στο ανθρώπινο δυναμικό της, αλλά επεκτείνεται και στην ευρύτερη τοπική κοινωνία. Συνολικά για την περίοδο 2014-2024, η Ελληνικός Χρυσός έχει επενδύσει άνω των €26 εκατ. σε κοινωνικές επενδύσεις για την τοπική ανάπτυξη. Στο νέο επενδυτικό σχέδιο της εταιρείας προβλέπονται συνολικές κοινωνικές επενδύσεις ύψους \$80 εκατ. σε βάθος 25ετίας σε υποδομές, υγεία, εκπαίδευση και άλλες τοπικές ανάγκες.

Οφέλη της επένδυσης στην οικονομία και την κοινωνία

Η δραστηριότητα της Ελληνικός Χρυσός έχει ήδη αποφέρει και αναμένεται να συνεχίσει να αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα στον Δήμο Αριστοτέλη. Την περίοδο 2017-2023, εκτιμάται ότι η δραστηριότητα της εταιρείας ενίσχυσε το ΑΕΠ της χώρας κατά μέσο όρο κατά €190 εκατ. ετησίως, εκ των οποίων τα €83 εκατ. παρήχθησαν τοπικά στην Κεντρική Μακεδονία, με τα €55 εκατ. να έχουν παραχθεί τοπικά στον Δήμο Αριστοτέλη. Σε όρους απασχόλησης, η συνολική επίδραση της δραστηριότητας της Ελληνικός Χρυσός

εκτιμάται σε 5,6 χιλ. θέσεις εργασίας στο σύνολο της χώρας, σταθερές για τα έτη 2017-2023, από τις οποίες οι 3 χιλ. θέσεις δημιουργήθηκαν στην Κεντρική Μακεδονία, ενώ οι 2,2 χιλ. θέσεις δημιουργήθηκαν τοπικά στον Δήμο Αριστοτέλη. Το 6,5% του συνολικού αποτυπώματος της Μεταλλευτικής & Λατομικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας, όπως και το 10,5% του αποτυπώματος της εξόρυξης στην απασχόληση στην χώρα, αντιστοιχούν στις δραστηριότητες της Ελληνικός Χρυσός, όπως κατεγράφησαν σε αυτήν την περίοδο.

Διάγραμμα 4: Επιδράσεις στην απασχόληση στον Δήμο Αριστοτέλη

Πηγή: Ανάλυση IOBE - ΙΠΑ: Ισοδύναμες ετήσιες θέσεις εργασίας Πλήρους Απασχόλησης

Όσον αφορά στο αποτύπωμα των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων της Ελληνικός Χρυσός τις επόμενες δύο δεκαετίες, η συνολική συνεισφορά της εταιρείας στην παραγωγή ΑΕΠ στην χώρα εκτιμάται ότι θα ανέλθει κατά μέσον όρο σε €550 εκατ. ετησίως, εκ των οποίων €300 εκατ. ετησίως αναμένεται να παραχθούν τοπικά στον Δήμο Αριστοτέλη και επιπλέον €40 εκατ. στο υπόλοιπο της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Σε όρους απασχόλησης, η δραστηριότητα της Ελληνικός Χρυσός τις επόμενες δύο δεκαετίες δηλαδή για την περίοδο 2024-2044 αναμένεται ότι θα στηρίξει συνολικά 8,6 χιλ. σταθερές θέσεις εργασίας κατά μέσο όρο σε εθνικό επίπεδο, από τις οποίες 3,2 χιλ. θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν τοπικά στον Δήμο Αριστοτέλη και άλλες 1,1 χιλ. θα δημιουργηθούν στο υπόλοιπο της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Ως αποτέλεσμα, κάθε άμεση θέση εργασίας στην εταιρεία υποστηρίζει, κατά μέσο όρο, 4,7 επιπλέον θέσεις εργασίας στην ευρύτερη οικονομία.

Τέλος, όσον αφορά τις επιδράσεις των δραστηριοτήτων της εταιρείας στο εξωτερικό εμπόριο, θεωρώντας ότι το σύνολο της παραγωγής της κατευθύνεται στο εξωτερικό, αναμένεται οι εξαγωγές της χώρας να ενισχυθούν κατά €480 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 1% των εξαγωγών αγαθών για το έτος 2023, υπογραμμίζοντας τη δυναμική της επένδυσης στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας.